

Románia magyar "távlathól"

KÉRDÉS: Közismert, hogy az emigrálás hivatalos ügymenete két lépcsőben történik: egy belföldiben és egy külföldiben. Kezdjük természetesen az előbbivel. Hogyan indul meg Romániában egy magyarnak a Magyarországra való áttelepülése?

VÁLASZ: Mindenekelőtt ott kezdődik, hogy eldönti, milyen módon akar az illető átmenni. Eltekintve egy töredéktől, amikor is politikai "mentésről" van szó - gondolom, jó szót használtam -, tehát amolyan félhíres embereknek, akik azonban még a magyaroknak megfelelnek, volt illegalisták, marxisták, s akiket a románok esetleg nagyon piszkálnak, no, ezeknek olykor és nagyon ritkán és nagy protekcióval áttelepülési engedélyt adnak. Ettől eltekintve a családgyesítés az egyetlen és a legrealisabb mód arra, hogy valaki áttelepüljön. No, most a családgyesítésen belül is vannak ma már problémák: a magyarok teljes családok áttelepülését csak abban a kivételes esetben engedélyezik, ha abból valamiféle kézzelfogható haszna származik a magyar államnak, így orvoscsaládokét, főként ha a férj és a feleség egyaránt orvos, az állammal való együttműködésre hajló református papokét, egykori illegalista párttagokét...

KÉRDÉS: ...hát ez utóbbiak hasznosságát igazán nem nehéz átlátni...

VÁLASZ: Mindezen túl csak a házasság jöhet szóba, mint reális lehetőség.

KÉRDÉS: De maradjunk egyelőre a románoknál...

VÁLASZ: Ha házasodsz, akkor először írsz egy levelet az államtanácsnak. Az államtanácstól az ügy átkerül a rendőrség útlevélosztályára, az útlevélosztályról a rendőrség biztonsági osztályához, a szekuritátéra. Ezek utánanéznek a személyi feltételeidnek, a munkahelyednek. Ha valami van a füled mögött, akkor behívják a szekura, és fölajánlják, hogy az ügyedet a "szívükön viselik", ha különböző nyilatkozatokban információkat szolgáltatasz bizonyos emberekről, családozról, környezetéről. Persze ezeket az információkat tágan kell értelmezni: legtöbbször olyan dolgokról kell nyilatkozz, olyasmit kell leírj, amiket a szolgálatos szekus mond tollba neked. Más esetekben - vagy ha ezt a "végső szolgálatot" a szervektől megtagadod - kidobnak a munkahelyedről. Vannak munkahelyek, a szakképzetlen munkásoké mondjuk, vagy olyan munkakörök, amelyek színvonala nagyon alacsony, ezekből persze nincs hova kidobjanak, de vannak munkaterületek, a mai román lázalmas helyzet ezeket nevezi ideológiai beosztásoknak, s ezekre "vigyáz" a legjobban, ilyen a pedagógusi beosztás, a kádereseké, újságíróké. Ezekről a helyekről az embereket azonnal elbocsátják, amint távozási szándékukat bejelentik.

Ha mindezen szerencsésen túljutott az emigrálni készülő, akkor meg kell jelennie egy bizottság előtt, szüleivel együtt, akik ki kell "hangos szóval" nyilvánítsák a beleegyezésüket távozásába. Kolozsvárt kivéve (amint beszélnek, ott a bizottság tagja az Antal nevű magyar konzulhelyettes is, s a románok talán ezért moderálják magukat) ez olykor meglehetősen indulatosan történik: a bizottság rendőr-szekus tagjai mindenféle hazaárulónak, disznónak lehordják az embert; voltak esetek, s úgy hallottam, gyakran, amikor feltették a szónoki kérdést: hogy jutott eszébe az illetőnek, hogy házasságot kössön, hisz jól tudják róla, hogy homoszexuális. Persze mindezeknek semmi jelentősége sincs. Ma már jól tudni, hogy a mai helyzet igazi arcát előmutató alapvető perverzitás nyilvánul itt is meg, mint minden egyéb területen. Megrendeznek egy színjátékot még egyszer, nehogy elfeledkezz Romániáról! Miután e színjátéknak vége, nyugodt lehetsz, távozásoddal a hatóság első fokon egyetért.

Ezt követően várnod kell, úgy 10-12 hónapot, néha többet, néha kevesebbet, és az államtanáctól megkapod a házassági engedélyt. Feleséged átjön - házasságot ugyanis csak itt köthetsz - lefizeted az anyakönyvvezetőt, hogy minden simán menjen...

KÉRDÉS: Lefizeted?

VÁLASZ: Persze. Azaz hogy ő elébe megy ennek. Mikor először megjelenysz nála, ad egy listát, hogy mire van szüksége Magyarországról: kávé, tokai, szappan, gyógyszer. Volt egy olyan is, hogy arany karikagyűrűt kért... Igen, az anyakönyvvezető, amit jutányos áron kifizetett az illetőnek. Természetesen a számára jutányos áron, ezt mondanom se kell.

KÉRDÉS: És a házasság után?

VÁLASZ: A házasságot követően párhuzamosan haladnak a dolgok: a románokhoz útleveleért folyamodsz, a magyarokhoz vízumért. Nehéz eldönteni, melyik a kellemetlenebb. A román rendőrség közel harminc igazoló cédulát igényel tőled, hogy nem tartozol senkinek; a gáz-vízművektől, a villanyteleptől, a takarékpénztártól, a megyei könyvtárból, a fináncoktól igazolás; a múzeumtól, hogy nincsen a birtokodban műkincs (még mit nem, a valamelyest is értékesebb tárgyakat már rég elszedték mindenkitől)... és így tovább. Miután mindez több példányban rendelkezésedre áll (nem kell mondanom, hogy ezek beszerzését zökkenőmentesen csak akkor tudod megoldani, ha a tisztviselőket sorra lefizeted), beadod két vagy három lépcsőben a rendőrségre, ahonnan két-három hónap múlva megkapod az útlevelet. Az útlevelel átvételekor alá kell írnod egy nyilatkozatot, miszerint soha semmilyen körülmények között nem fogsz Románia ellen tenni semmit, és nem mondsz semmit, ami kompromittálná Romániát. Csak hogy vége legyen mindennek, gyorsan aláírod, és távozol.

KÉRDÉS: Közben pedig zajlanak a vízumügyek a magyar főkonzulátuson...

VÁLASZ: Igen. Én Bukarestben nem jártam, ugyanis mielőtt Kolozsvárott megnyílt volna a konzulátus, ott intézték ezeket az ügyeket. Így csak a kolozsvári állapotokat ismerem. Az ember tehát bemegy a konzulátusra; ott egy nagyon rosszarcú, harmincegynéhány éves titkárnő fogadja. Feltűnt nekem, s engedd meg, hogy, bár nem tartozik a tárgyhoz, de ezt is megjegyezzem: amikor ott voltam (összesen háromszor voltam benn a konzulátuson), ez a nő feltűnő szemét módon viselkedett az arab és a néger vízumkérelmezőkkel: amint megjelent egy, azonnal fintorgott, nagyon rossz románsággal (feltehetően egyéb idegen nyelven nem is tud) durván rendreutasította őket stb.

Aztán. Találkozol pár percre a konzullal, aki - hisz azért fizetik - kedves, majd távozol, és négy hónap múlva megkapod a vízumot.

KÉRDÉS: És az átkerülés?

VÁLASZ: Az átkerülés előtt ajánlom mindenkinek, hogy szerezzen egy karton Kentet. Ezzel ha meglepi a vámosokat, akkor akár még a román koronaékszereket is kiviheti az országból.

Magyarországon a dolog azzal kezdődik, hogy 48 órán belül jelentkezned kell a megfelelő hatóságnál. Én mint román állampolgár mentem át - tehát nem mint hontalan, akitől azonnal elveszik az útlevelet -, így csak nyilvántartásba vettek, s ugyanakkor semmit sem törődtek azzal, hogy minél hamarabb le szeretnék mondani a román állampolgárságról, s fel akarom venni a magyart. A román állampolgárságnak annyi előnye van, hogy az ember szinte azonnal hazalátogathat, míg a hontalanokat a románok nem engedik be addig, amíg meg nem kapják a magyar állampolgárságot.

Mikor először mentem be a román konzulátusra Budapesten, hogy - amint ők mondják - engedélyt kapjak a hazalátogatásra, az ügyeket intéző megkért, hogy várjak pár percet. Ezt követően bevezettek egy szobába, ahol egy fiatalember - a szekusok szürke civil-

egyenruhájában - fogadott, megkínált "Kent"-tel, és barátságosan "elbeszélgetett" velem. Kérdezte, hol dolgozom. Mondtam, hogy hol. Majd kifejtette, hogy a fizetésemet esetleg kiegészíthetem, ha bizonyos információkat elmondanék neki. No, ne gondoljak semmi rosszra, viszont ne feledkezsem meg arról, hogy Erdélyben (így: Erdélyben, és nem azt mondta, hogy Romániában) születtem, s bizonyos tartozást kell érezzen minden természetesen érző ember a szülőföldje iránt. Mivel nem tehettem mást, azt mondtam, hogy ha tudok valami "olyasmit", akkor szólni fogok. Ezzel elmentem.

Viszont itt szeretném elmondani: erre, azaz a veled történő beszélgetésre, s hogy az megjelenjen egy ilyen földalatti lapban, főleg az vitt rá, hogy ezzel fölhívjam a magyar hatóságok figyelmét - ha egyáltalán eljut hozzájuk ez a szöveg -, hogy figyeljenek jobban oda a román belügyisek pesti szemtelenkedésére.

KÉRDÉS: És miért nem szóltál Budapesten a rendőrségnek, vagy a munkahelyeden?

VÁLASZ: Egyszerűen azért, mert nagyon jól tudom, hogy milyen a magyar rendőrség is. Épp eleget láttam a KEOKH-nál /*/a rendőrpofákat. (...) Szóval a magyar rendőrség, ha beállítok hozzájuk, hogy na, nézzék, mit csinálnak a románok, akkor azt nem mint jó szándékot, hanem mint besúgásra való felajánlkozást veszik.

KÉRDÉS: Nincs valami szubjektív ferdítés abban, ahogyan te a magyar szervekhez viszonyulsz?

VÁLASZ: Nem hiszem. Lehet, hogy túlzás van, de ferdítés semmiképp. Itteniektől hallom, hogy pl. a KEOKH-ban tömörítették mindazokat a rákosistákat vagy a kommunistákká avanszált volt nyilasokat, akiket el kellett takarítani 56 után szem elől. S gondolhatod, ez a szemét banda azóta kinevelte a maga utánpótlását.

KÉRDÉS: Ha átmegy valaki, milyen segélyeket kap?

VÁLASZ: Segélyeket?! Ne hülyéskedj! Mindent kezdhetsz a nulláról. Tudom, hogy a németek egy csomó segélyt adnak a menekülteknek. Magyarországon a gyanakváson túl nem kapsz semmit. Az emberek is mások. Sokkal cinikusabbak, mint Erdélyben. Hisz az egész rendszer az. Hát nem? Már maga a dolog, hogy semmilyen segély nélkül az embert belevetik abba, ami ott van. Igaz, nem túl mély víz, és igaz, magyarul beszélnek. És az is igaz, hogy ez a legfontosabb. De fáj, hogy ennyire gyalázatosak. Az ember néha már azt hiszi, hogy nem is magyarok ülnek ott a hivatalokban, az államvezetésben. A románok jobban összetartanak. Hidd el, a románok jobban.

KÉRDÉS: Kérlek, akkor mondd el, mi történik azzal, aki a magyar állampolgárságért folyamodik?

VÁLASZ: Mielőtt megkaptam volna a magyar állampolgárságot, többször mentem haza, Erdélybe. Ezt a KEOKH-nál szememre vetették, mondván, hogy bennük ez az átjárás olyan benyomást kelt, mintha bennem a kelleténél nagyobb ragaszkodás élne Románia iránt. Nem tudom, arra akartak-e ezzel célozni, hogy román kém vagyok-e, vagy pedig arra, hogy áttelepülésem, illetve házasságom érzelmileg nem elég megalapozott?! Szóval nem tudom. A KEOKH Magyarországon az a hely, ahol az ember igazán Romániában érezheti magát...

* - Külföldiek Ellenőrző Országos Központi Hivatal - a szerk.

(Ara-Kovács Attila)